

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Markteffect

Evaluatie Tweede Kamerverkiezing 17 maart 2021

Niels Kwint
Hans de Jong

April 2021

Voorwoord

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de wens om de Tweede Kamerverkiezingen van 15, 16 en 17 maart 2021 te evalueren. Om die reden heeft het ministerie aan onderzoeksbureau Markteffect gevraagd een enquête uit te zetten onder de stembureauleden die betrokken zijn bij de Tweede Kamerverkiezingen in de Nederlandse gemeenten

Deze rapportage biedt een overzicht van de uitkomsten van deze evaluatie. Op basis van deze uitkomsten kunnen lessen getrokken worden over de gevolgen van Covid-19 en de daaropvolgende maatregelen op het verkiezingsproces.

Wij danken het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hartelijk voor het vertrouwen en de prettige samenwerking. Voor vragen of nadere analyses zijn wij graag voor u beschikbaar.

Markteffect B.V.

Niels Kwint

Onderzoeksspecialist
040 239 22 90
n.kwint@markteffect.nl

Hans de Jong

Client Consultant
040 239 22 90
h.dejong@markteffect.nl

1. Opbouw & inleiding rapportage

Hoofdstuk 2:
Algemene vragen

Pagina 5 t/ m 8

Hoofdstuk 3:
Voorbereidingen

Pagina 9 t/ m 14

Hoofdstuk 4:
Vragen aan de voorzitter

Pagina 15

Hoofdstuk 5:
Ingang stembureau

Pagina 16 t/ m 19

Hoofdstuk 6:
Controle identiteit en stempas

Pagina 20

Hoofdstuk 7:
Aanbieden hulp aan kiezers

Pagina 21 t/ m 23

Hoofdstuk 8:
Tellen van de stemmen

Pagina 24

Verantwoording en betrouwbaarheid

In totaal hebben 31.359 stembureauleden aan het onderzoek deelgenomen. Op basis van deze respons zijn de antwoorden met een zekerheid van 95% en met een nauwkeurigheid van 0,4% generaliseerbaar naar de doelgroep.

Dit betekent wanneer een uitkomst uit het onderzoek 50% is, deze in werkelijkheid tussen de 49,6% en 50,4% ligt.

Doelgroep en responspercentage

- Stembureauleden tijdens de Tweede Kamerverkiezingen in Nederland op 15, 16 en 17 maart 2021.
- Responspercentage totaal: 45% (uitgaande van 70 duizend leden)

Tijdsplanning

Het veldwerk heeft plaatsgevonden tussen 18 maart en 12 april 2021.

Responspercentage per provincie

VUGHT 1629
BELEGING 'S-HERTOGENBOSCH

Resultaten

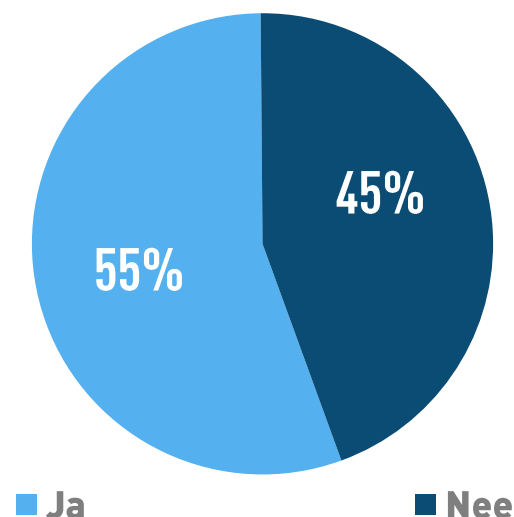
2. Algemene vragen

Eerste keer stembureaulid

- › Meer dan de helft van de stembureauleden (55%) was tijdens de Tweede Kamerverkiezing van 2021 voor het eerst lid van een stembureau.

Figuur 2.1 Was u voor het eerst stembureaulid of niet?

Basis: alle stembureauleden

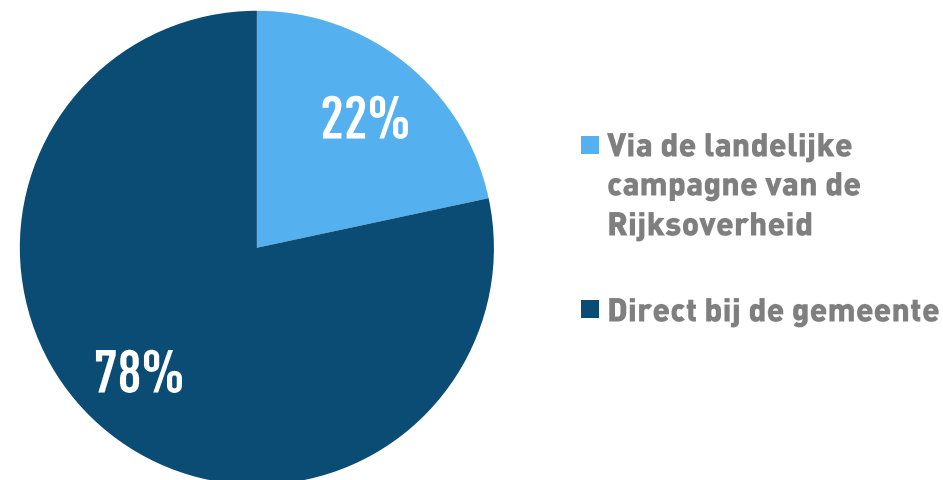

Waar aangemeld als stembureaulid

- › De meerderheid van de stembureauleden heeft zich rechtstreeks aangemeld bij de gemeente. Dit geldt voor bijna acht van de tien (78%) stembureauleden.
- › Een op de vijf stembureauleden heeft zich aangemeld via de landelijke campagne van de Rijksoverheid waarbij werd opgeroepen om stembureaulid te worden.

Figuur 2.2 Waar heeft u zich aangemeld als stembureaulid?

Basis: alle stembureauleden

2. Algemene vragen

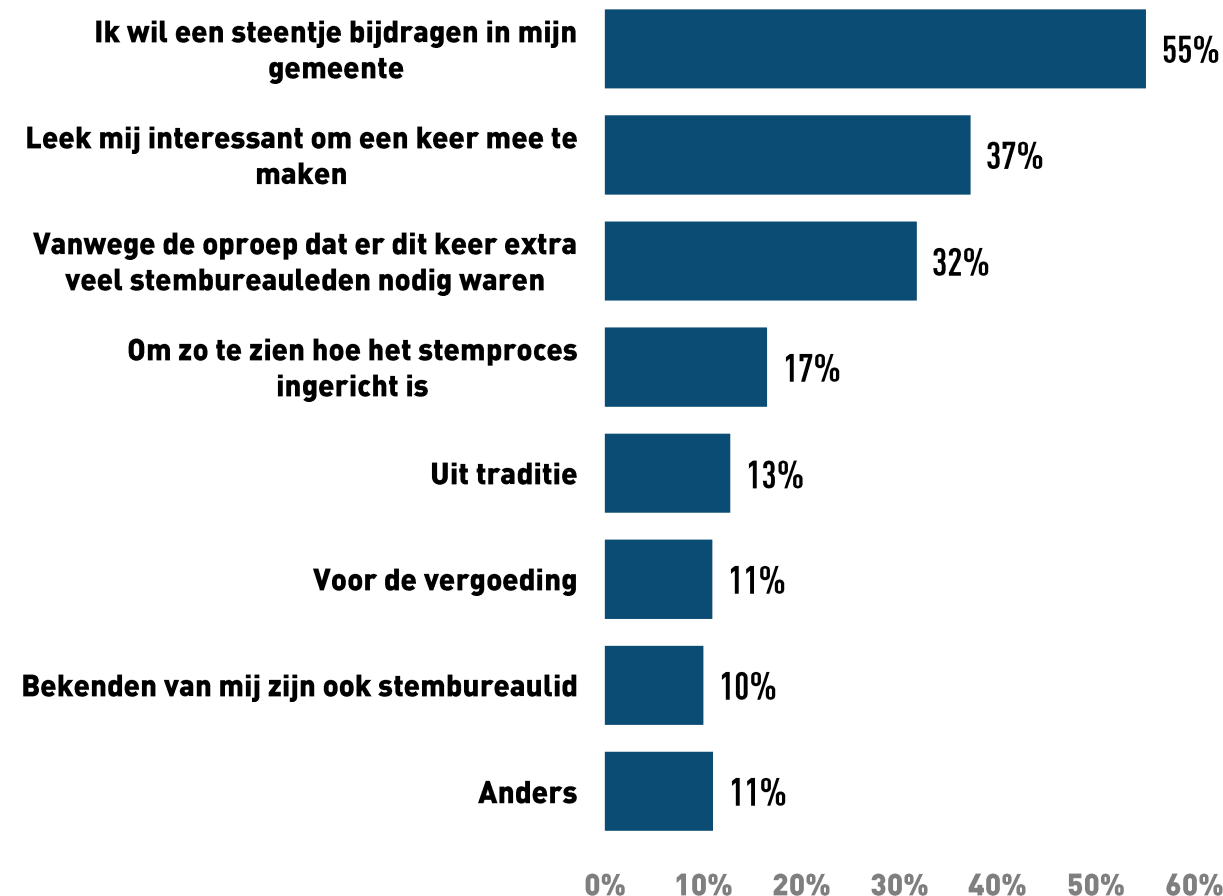
Redenen om stembureaulid te worden

- › Meer dan de helft van de stembureauleden (55%) geeft als reden om stembureaulid te worden aan 'een steentje bij te willen dragen in zijn/haar gemeente'.
- › Iets meer dan een derde (37%) geeft als reden om stembureaulid te worden aan dat het 'hem/haar interessant leek om een keer mee te maken'.
- › En drie van de tien stembureauleden (32%) geeft als reden om stembureaulid te worden aan 'vanwege de oproep dat er dit keer extra veel stembureauleden nodig waren'.

Figuur 2.3 Waarom bent u stembureaulid geworden?

Basis: alle stembureauleden, meerdere antwoorden waren mogelijk

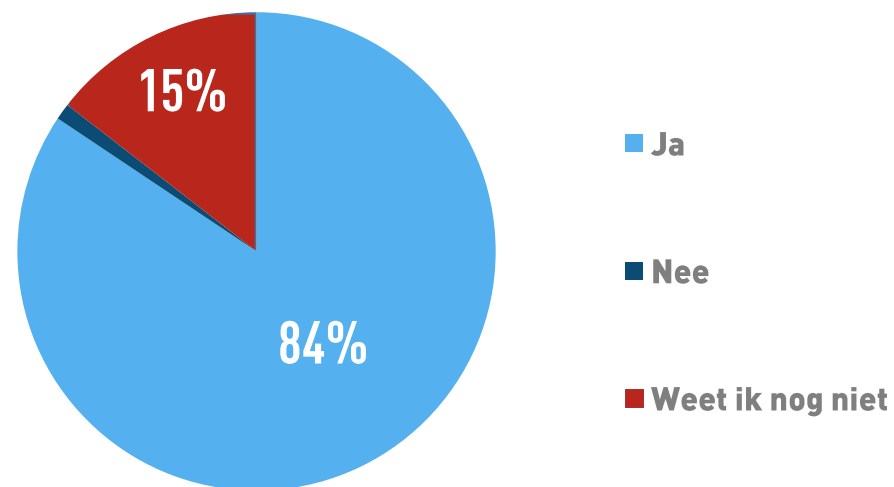
2. Algemene vragen

Opnieuw aanmelden als stembureaulid

- › Ruim acht van de tien stembureauleden (84%) geeft aan zich bij de volgende verkiezingen weer aan te melden als stembureaulid.
- › Ongeveer één op de 7 stembureauleden (15%) weet nog niet of ze zich bij de volgende verkiezingen weer aan melden als stembureaulid.
- › Slechts 1% gaat zich volgende keer niet aanmelden als lid van een stembureau.

Figuur 2.4 Gaat u zich bij de volgende verkiezing weer aanmelden als stembureaulid?

Basis: alle stembureauleden

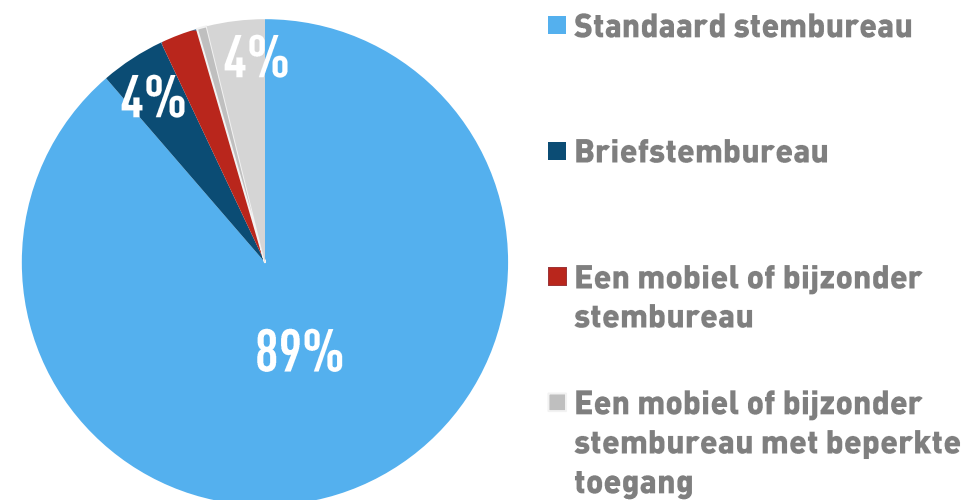

Soort stembureaulid

- › Bijna negen van de tien respondenten (89%) was lid van een regulier stembureau.
- › Iets minder dan één op de twintig (4%) was lid van een briefstembureau.

Figuur 2.5 In welk soort stembureau was u werkzaam?

Basis: alle stembureauleden

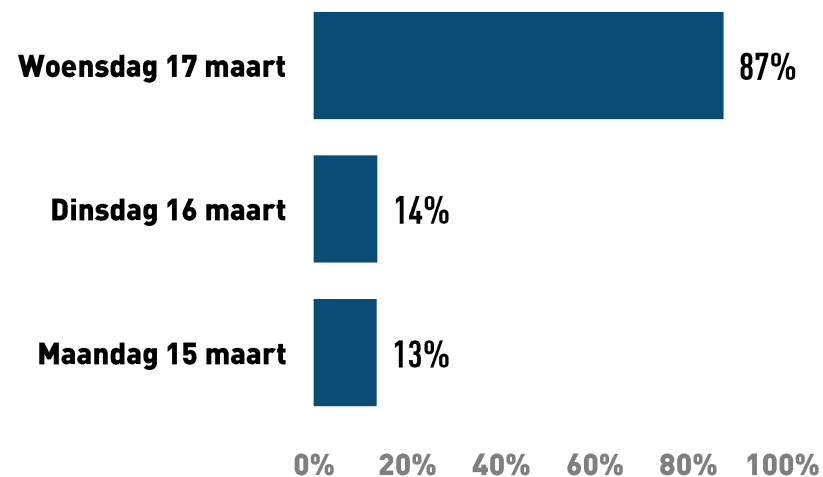
2. Algemene vragen

Op welke dagen actief

- › De meeste stembureauleden (87%) zijn op woensdag 17 maart op een stembureau actief geweest.
- › Ongeveer één op de 7 zijn op dinsdag 16 maart (14%) en/of maandag 15 maart (13%) op een stembureau actief geweest.

Figuur 2.6 Op welk(e) dag(en) heeft u daar gewerkt?

Basis: alle stembureauleden, meerdere antwoorden waren mogelijk

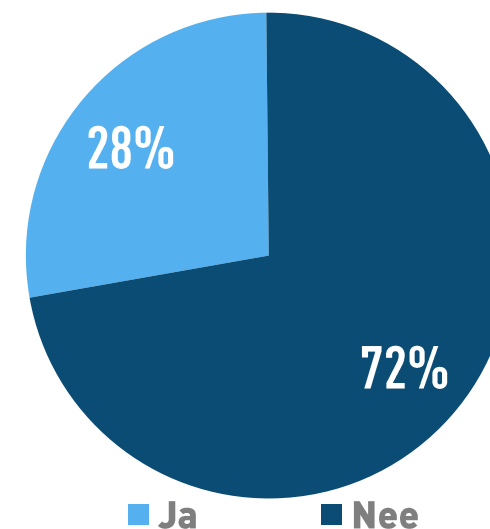

Voorzitter geweest

- › Ongeveer drie van de tien stembureauleden (28%) was (plaatsvervangend) voorzitter.
- › De meerderheid (72%) is een regulier stembureau lid (geen voorzitter).

Figuur 2.7 Bent u voorzitter of plaatsvervangend voorzitter geweest?

Basis: alle stembureauleden, meerdere antwoorden waren mogelijk

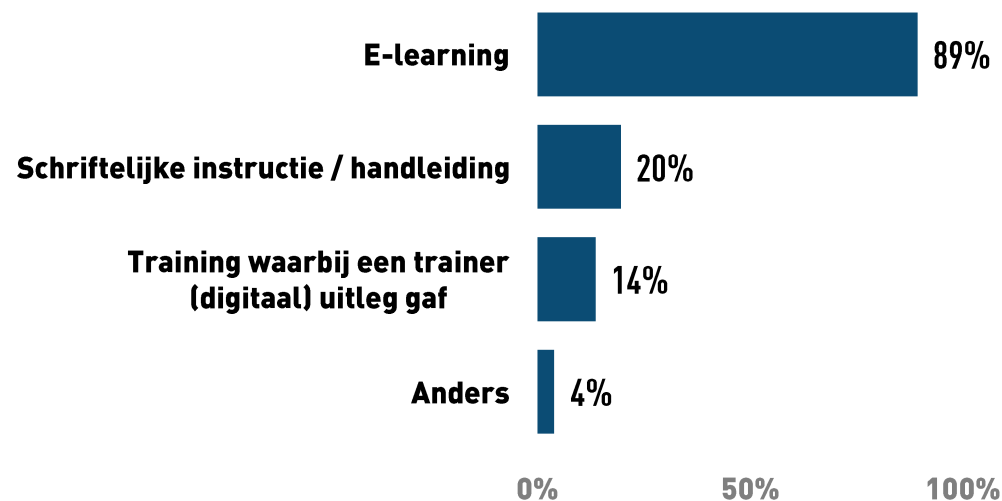
3. Voorbereidingen

Vorbereiding op werkzaamheden stemlokaal (regulier stembureau)

- › Negen van de tien leden van de reguliere stembureaus (89%) noemen E-learning als de manier waarop ze zijn voorbereid op de werkzaamheden in het stemlokaal.
- › Een vijfde van de leden van de overige stembureaus (20%) geeft aan voorbereid te zijn op de werkzaamheden in het stemlokaal door middel van een schriftelijke instructie / handleiding.

Figuur 3.2 Hoe bent u voorbereid op uw werkzaamheden in het stemlokaal?

Basis: leden reguliere stembureaus (n= 30.009), meerdere antwoorden waren mogelijk

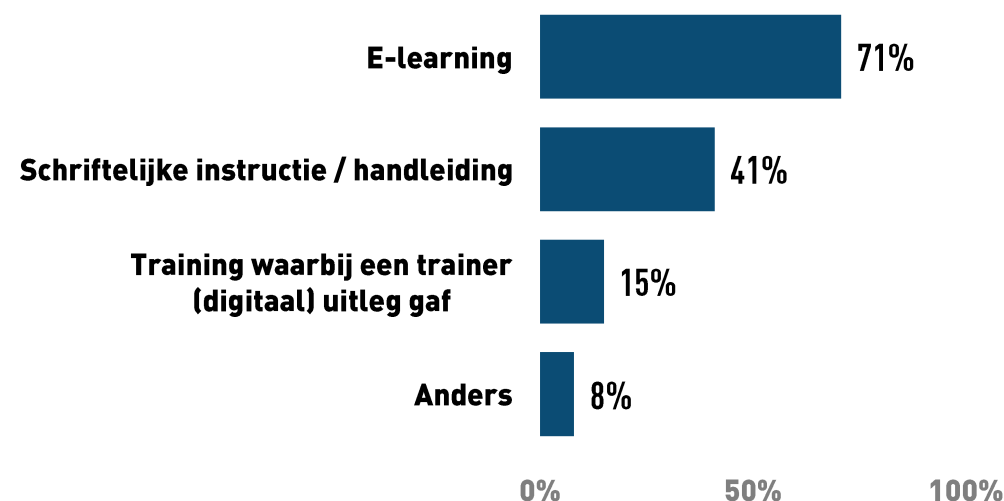

Vorbereiding op werkzaamheden stemlokaal (briefstembureau)

- › Zeven van de tien leden van briefstembureaus (71%) noemen E-learning als de manier waarop ze zijn voorbereid op de werkzaamheden in het stemlokaal.
- › Twee vijfde van de leden van briefstembureaus (41%) geeft aan voorbereid te zijn op de werkzaamheden in het stemlokaal door middel van een schriftelijke instructie / handleiding.

Figuur 3.1 Hoe bent u voorbereid op uw werkzaamheden in het stemlokaal?

Basis: leden briefstembureaus (n= 1.350), meerdere antwoorden waren mogelijk

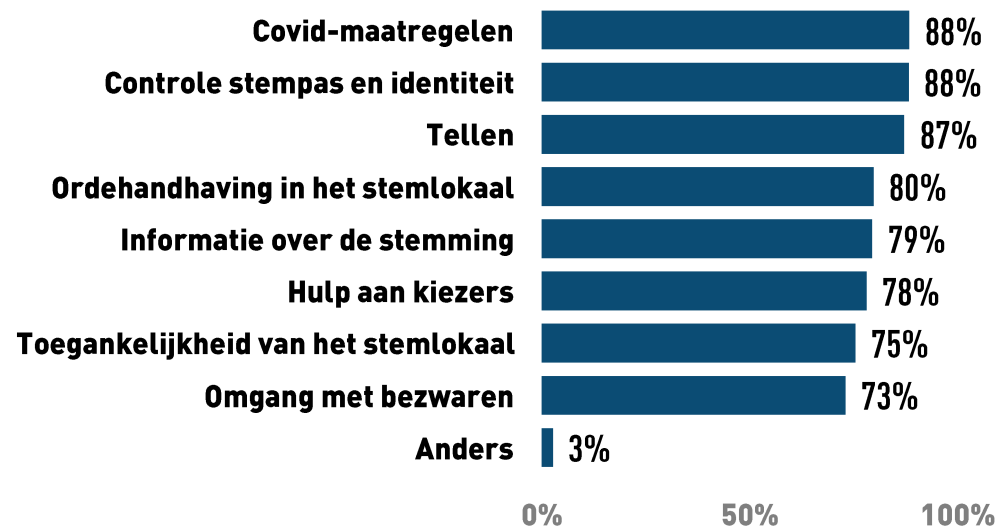
3. Voorbereidingen

Vorbereiding op werkzaamheden stemlokaal (reguliere stembureau)

- › Negen van de tien leden van reguliere stembureaus geven aan dat de voorbereiding op de werkzaamheden over 'covid-maatregelen (88%)', 'controle stempas en identiteit (88%)' en/of het 'tellen (87%)' ging.
- › De leden van de reguliere stembureaus noemen 'toegankelijkheid van het stemlokaal (75%)' en 'omgang met bezwaren (73%)' minder vaak als het gaat om de voorbereiding op de werkzaamheden.

Figuur 3.4 Waar ging deze voorbereiding over?

Basis: leden reguliere stembureaus (n= 30.009), meerdere antwoorden waren mogelijk

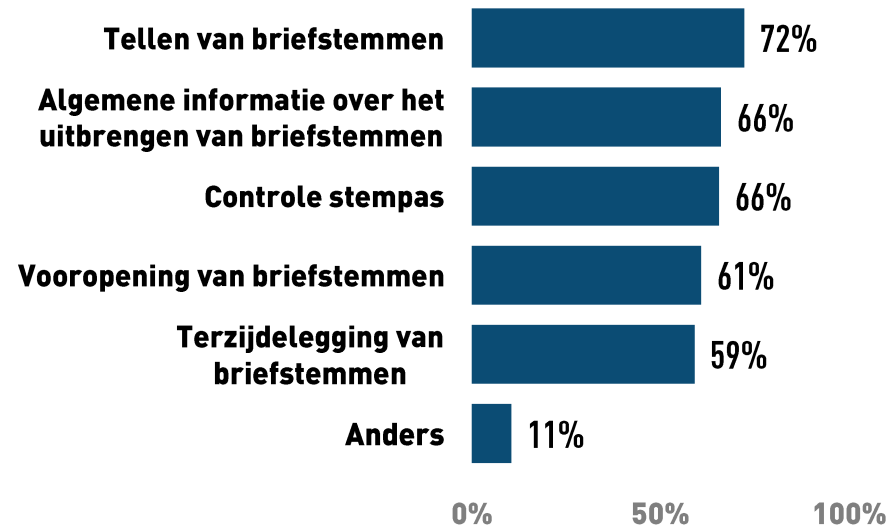

Vorbereiding op werkzaamheden stemlokaal (briefstembureau)

- › Bijna driekwart van de leden van briefstembureaus (72%) geeft aan dat de voorbereiding op de werkzaamheden over het tellen van de stemmen ging.
- › Het minst wordt de terzijdelegging van briefstemmen genoemd. Zes van de tien leden van briefstembureaus (59%) zeggen dat de voorbereiding over de terzijdelegging van briefstemmen ging.

Figuur 3.3 Waar ging deze voorbereiding over?

Basis: leden briefstembureaus (n= 1.350), meerdere antwoorden waren mogelijk

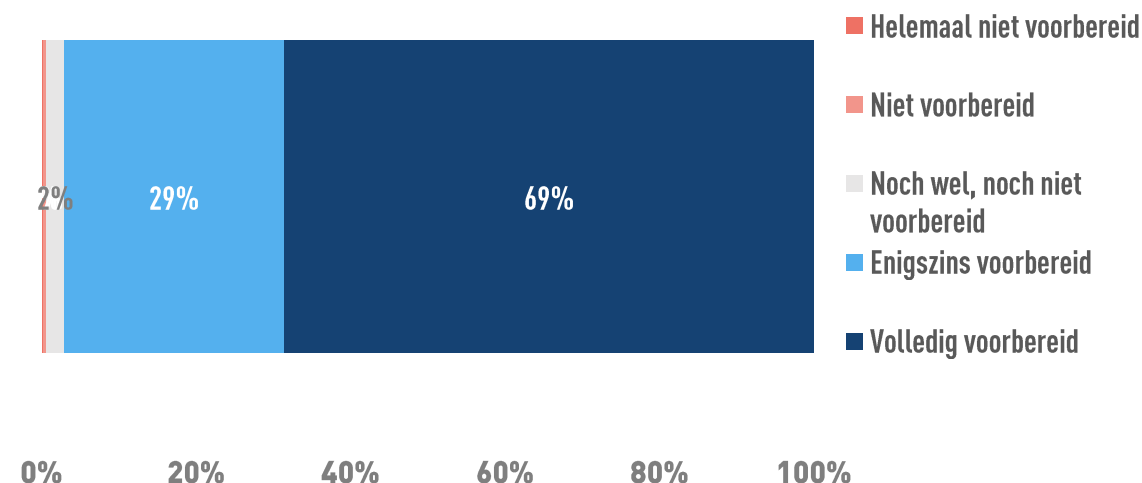
3. Voorbereidingen

Vorbereiding op werkzaamheden stemlokaal (reguliere stembureau)

- › Bijna alle leden van reguliere stembureaus (98%) zeggen goed voorbereid te zijn op de taken in het stemlokaal.
- › Twee van de honderd leden van reguliere stembureaus (2%) geven aan noch wel, noch niet goed voorbereid te zijn op de taken in het stemlokaal.

Figuur 3.6 In hoeverre was u goed voorbereid op uw taken?

Basis: leden reguliere stembureaus (n= 30.009), meerdere antwoorden waren mogelijk

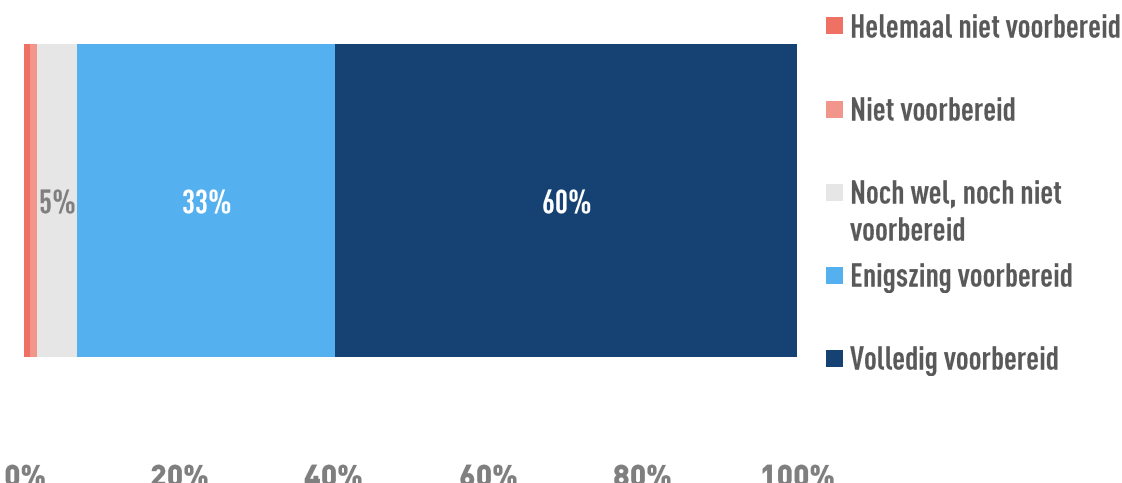

Vorbereiding op taken stemlokaal (briefstembureau)

- › Ruim negen van de tien leden van briefstembureaus (93%) zeggen goed voorbereid te zijn op de taken in het stemlokaal.
- › Eén op de twintig briefstembureauleden (5%) geeft aan noch wel, noch niet goed voorbereid te zijn op de taken in het stemlokaal.
- › Twee van de honderd (2%) briefstembureauleden geven aan (helemaal) niet goed voorbereid te zijn op de taken in het stemlokaal.

Figuur 3.5 In hoeverre was u goed voorbereid op uw taken?

Basis: leden briefstembureaus (n= 1.350), meerdere antwoorden waren mogelijk

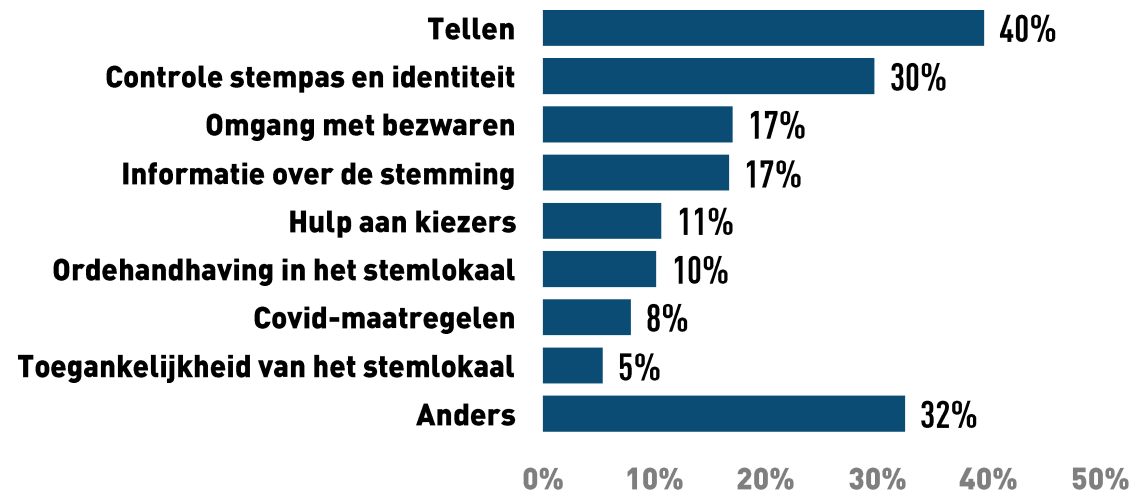
3. Voorbereidingen

Vorbereiding op werkzaamheden stemlokaal (reguliere stembureau)

› De leden van de reguliere stembureaus hadden beter voorbereid willen zijn op het tellen (40%), de controle van de stempas en de identiteit (30%), de omgang met bezwaren (17%) en informatie over de stemming (17%).

Figuur 3.8 Op welke onderwerpen had u beter voorbereid willen zijn?

Basis: Leden reguliere stembureaus (n= 875) die (helemaal) niet voorbereid zijn, meerdere antwoorden waren mogelijk

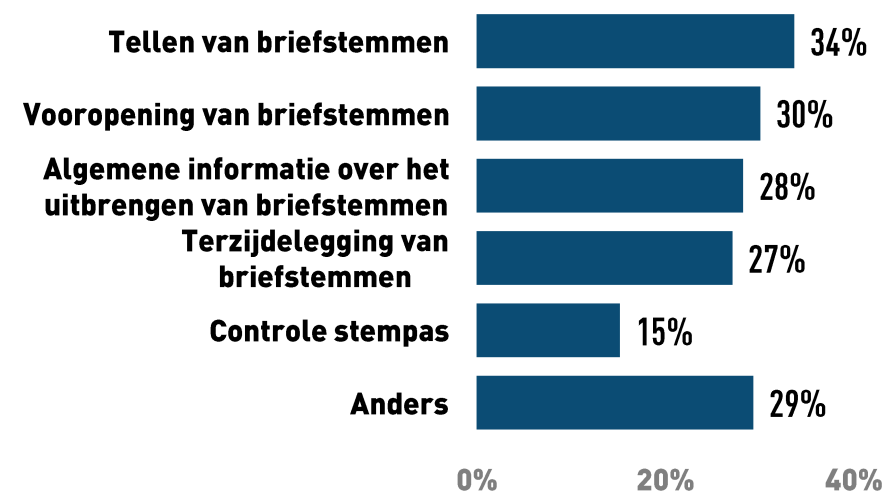

Vorbereiding op werkzaamheden stemlokaal (briefstembureau)

› De leden van de briefstembureaus hadden beter voorbereid willen zijn op het tellen van de briefstemmen (34%), de vooropening van de briefstemmen (30%), algemene informatie over het uitbrengen van briefstemmen (28%) en het terzijdeleggen van briefstemmen (27%).

Figuur 3.7 Op welke onderwerpen had u beter voorbereid willen zijn?

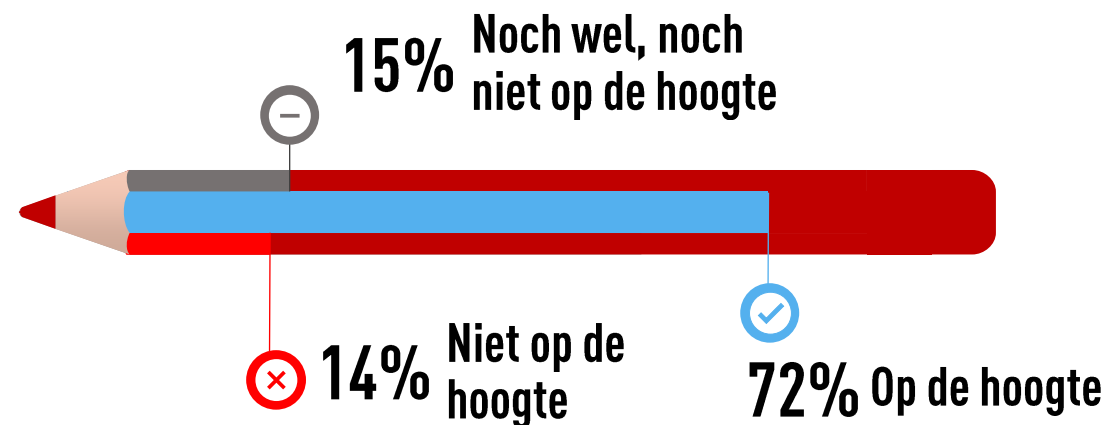
Basis: Leden briefstembureaus (n= 93) die (helemaal) niet voorbereid zijn, meerdere antwoorden waren mogelijk

3. Voorbereidingen

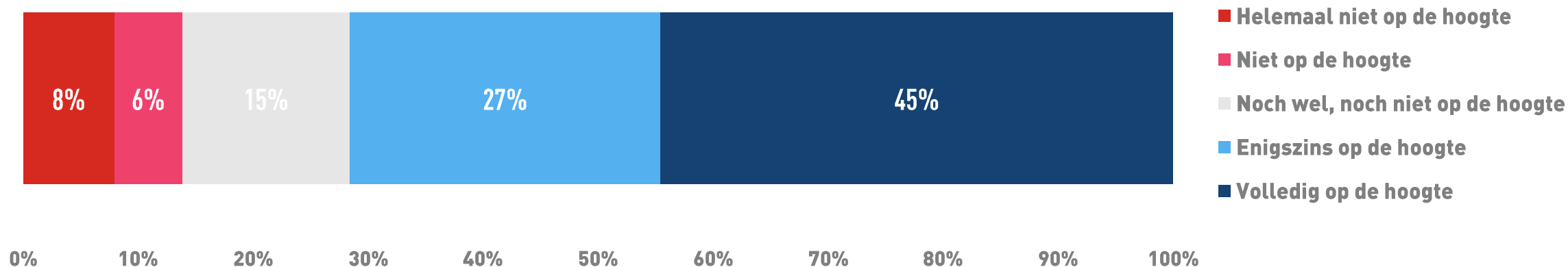
Op de hoogte van de inrichting van het stemlokaal

- › Bijna driekwart (72%) van de stembureauleden geeft aan dat men vooraf enigszins of volledig op de hoogte was van inrichting van het stemlokaal.
- › Een op de zeven stembureauleden (14%) geeft aan niet van te voren op de hoogte te zijn geweest of noch wel, noch niet op de hoogte (15%) te zijn geweest.

Figuur 3.9 In hoeverre was u vooraf op de hoogte hoe het stemlokaal ingericht zou zijn tijdens deze verkiezingen?

Basis: leden overige stembureaus (n= 30.007)

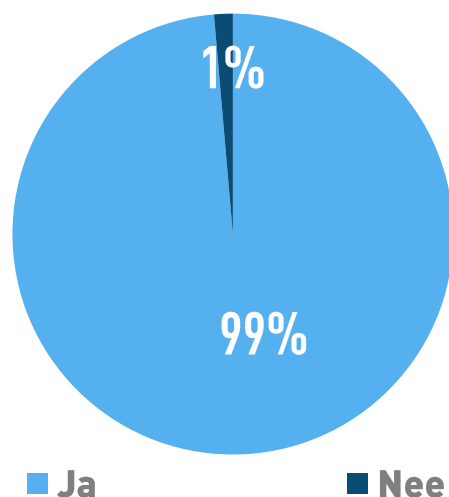
3. Voorbereidingen

Bekendheid met maatregelen voorafgaand aan verkiezingsdag

- › Nagenoeg alle stembureauleden (99%) wisten dat het de hele dag dragen van een mondkapje in het stemlokaal verplicht was.
- › Ten minste negen van de tien stembureauleden (88% of meer) waren op voorhand op de hoogte van de maatregelen die werden getroffen tijdens de verkiezingsdag.
- › Drie van de tien (30%) waren niet op de hoogte van de maatregelen met betrekking tot het ventileren / luchten van het stemlokaal

Figuur 3.10 Wist u dat u de hele dag een mondkapje moest dragen in het stemlokaal?

Basis: leden overige stembureaus (n= 30.007), meerdere antwoorden waren mogelijk

Figuur 3.11 Van welke maatregelen was u vooraf op de hoogte dat deze getroffen werden tijdens de verkiezingsdag?

Basis: leden overige stembureaus (n= 30.007), meerdere antwoorden waren mogelijk

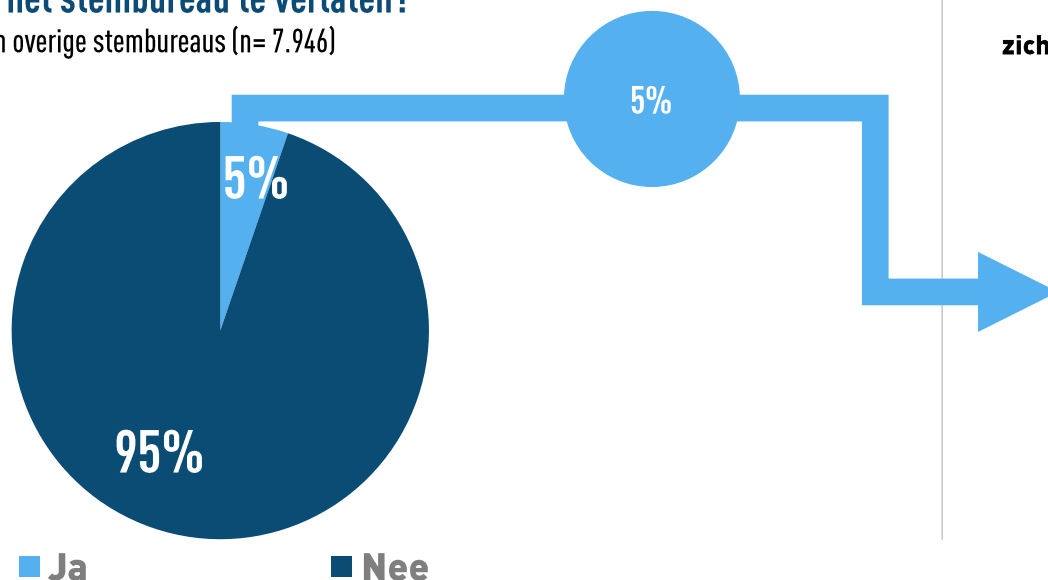
4. Vragen aan voorzitter

Kiezers verzocht om stembureau te verlaten

- › Een op de twintig (plaatsvervangende) voorzitters (5%) geeft aan minstens een keer kiezers vanwege het niet naleven van (één van) de coronamaatregelen te hebben moeten vragen het stembureau te verlaten.
- › Meest voorkomende redenen bij (plaatsvervangende) voorzitters die kiezers vanwege het niet naleven van (een van) de coronamaatregelen te hebben moeten vragen het stembureau te verlaten deden dat het vaakst vanwege 'luidruchtig protesteren tegen de maatregelen in het stembureau en daarmee tot last zijn voor anderen' (209 maal 1x of vaker voorgekomen) en 'weigeren de handen te desinfecteren (172 maal 1x of vaker voorgekomen)'.

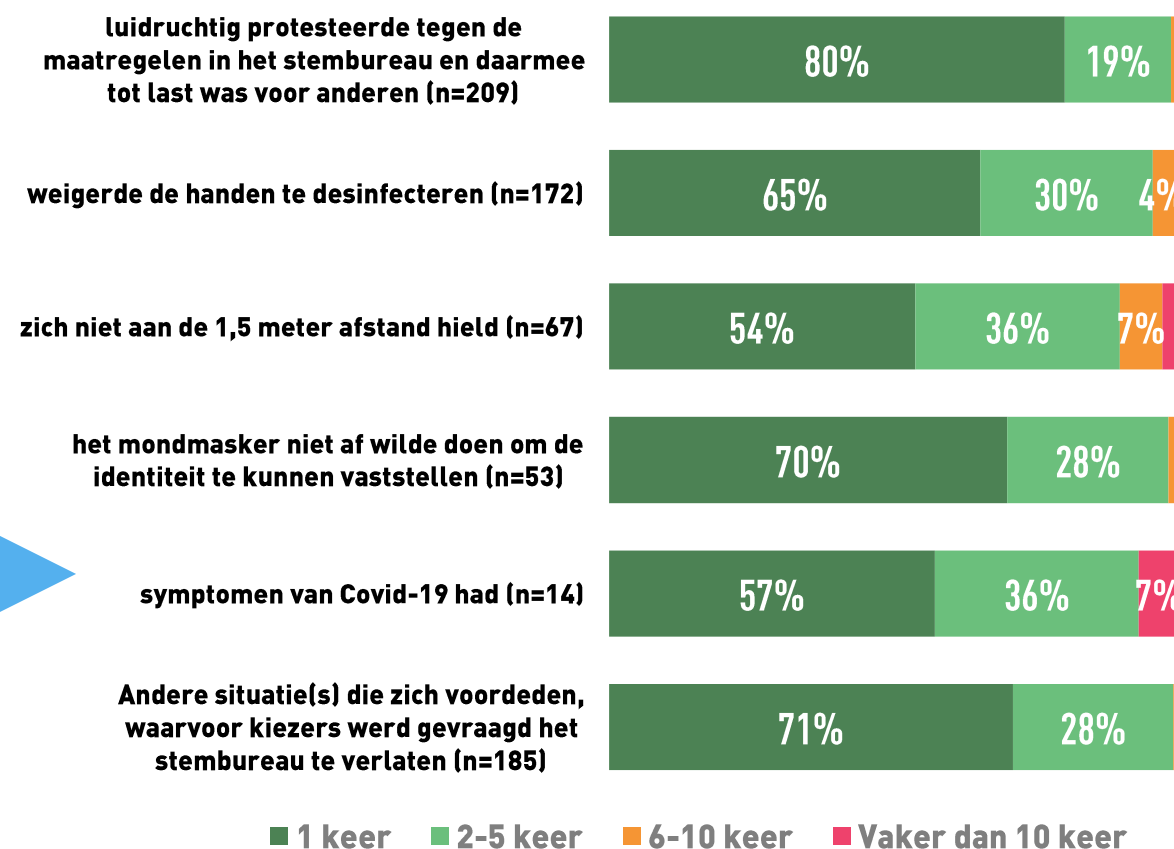
Figuur 4.1 Heeft u kiezers vanwege het niet naleven van de coronamaatregelen moeten vragen het stembureau te verlaten?

Basis: voorzitters van overige stembureaus (n= 7.946)

Figuur 4.2 Hoe vaak kwam(en) onderstaande situatie(s) ongeveer voor? De kiezer werd gevraagd het stembureau te verlaten omdat, de kiezer...:

Basis: voorzitters van stembureaus, die kiezers hebben verzocht het stembureau te verlaten vanwege het niet naleven van de coronamaatregelen

5. Ingang van het stembureau

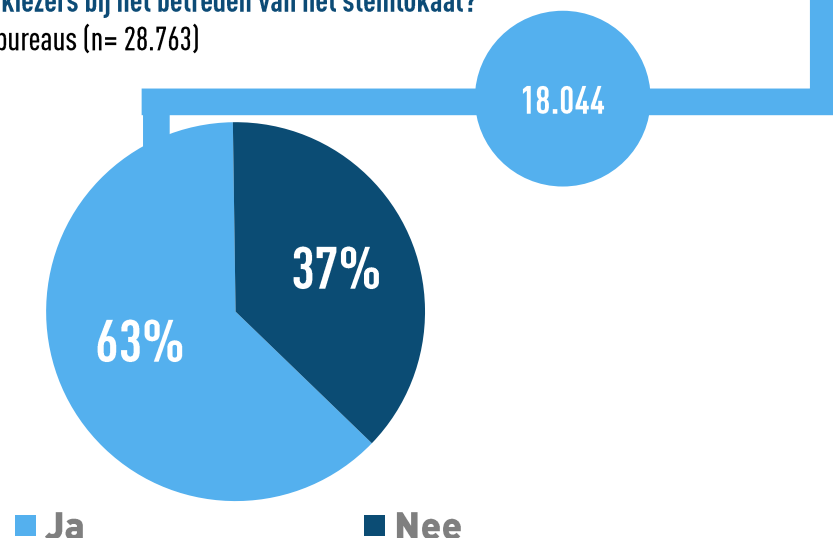
Uitvoering van taken bij ingang stembureau

- › Ongeveer twee derde (63%) van de stembureauleden heeft taken uitgevoerd bij de ingang van het stembureau.
- › Slechts 3% van de stembureauleden die taken heeft uitgevoerd bij de ingang van het stembureau geeft aan dat kiezers zich niet aan de aanwijzingen hielden bij het betreden van het stembureau. In de meerderheid van de gevallen (85%) was dit om het niet willen desinfecteren van de handen bij het betreden van het stembureau.

Figuur 5.1 Heeft u taken uitgevoerd bij de ingang van het stembureau om:

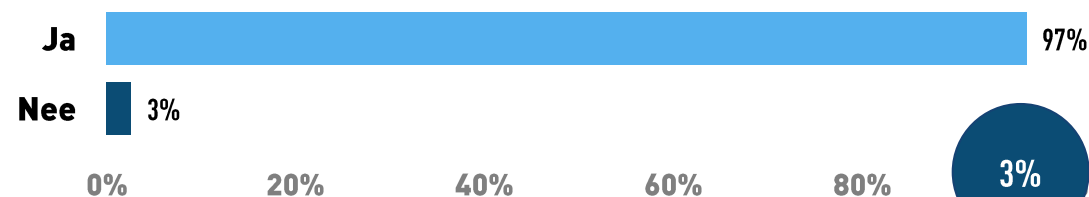
- 1) erop toe te zien dat er niet te veel kiezers tegelijkertijd in het stemlokaal waren en
- 2) instructies te geven aan kiezers bij het betreden van het stemlokaal?

Basis: leden van overige stembureaus (n= 28.763)

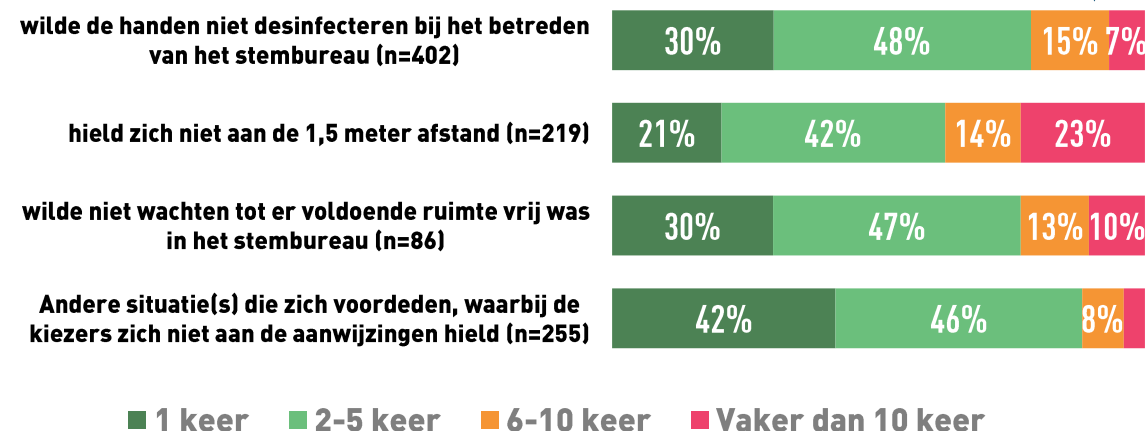
Figuur 5.2 Hebben de kiezers zich gehouden aan de aanwijzingen die u gaf bij het betreden van het stembureau?

Basis: leden van overige stembureaus die taken hebben uitgevoerd bij de ingang van het stembureau (n= 18.044)

Figuur 5.3 In welke gevallen hielden kiezers zich niet aan uw aanwijzingen? De kiezer...:

Basis: leden van overige stembureaus die taken hebben uitgevoerd bij de ingang van het stembureau waarbij kiezers de instructies niet hebben opgevolgd.

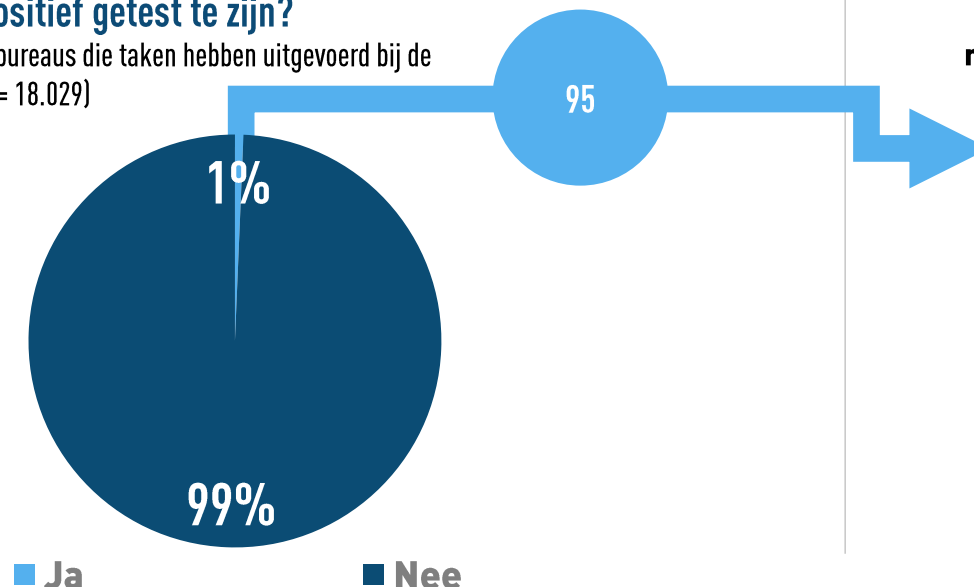
5. Ingang van het stembureau

Uitvoering van taken bij ingang stembureau

- › Slechts 1% van de stembureauleden geeft aan dat zich bij de ingang kiezers hebben gemeld die aangaven Covid-positief getest te zijn.
- › In vijf op de tien gevallen zijn de kiezers die aangaven Covid-positief te zijn getest, na te zijn gewezen op de hygiënevoorschriften, toegelaten (52%).
- › Een kwart van de stembureauleden bij de ingang, hebben kiezers die aangaven Covid-positief te zijn getest de toegang geweigerd (25%).

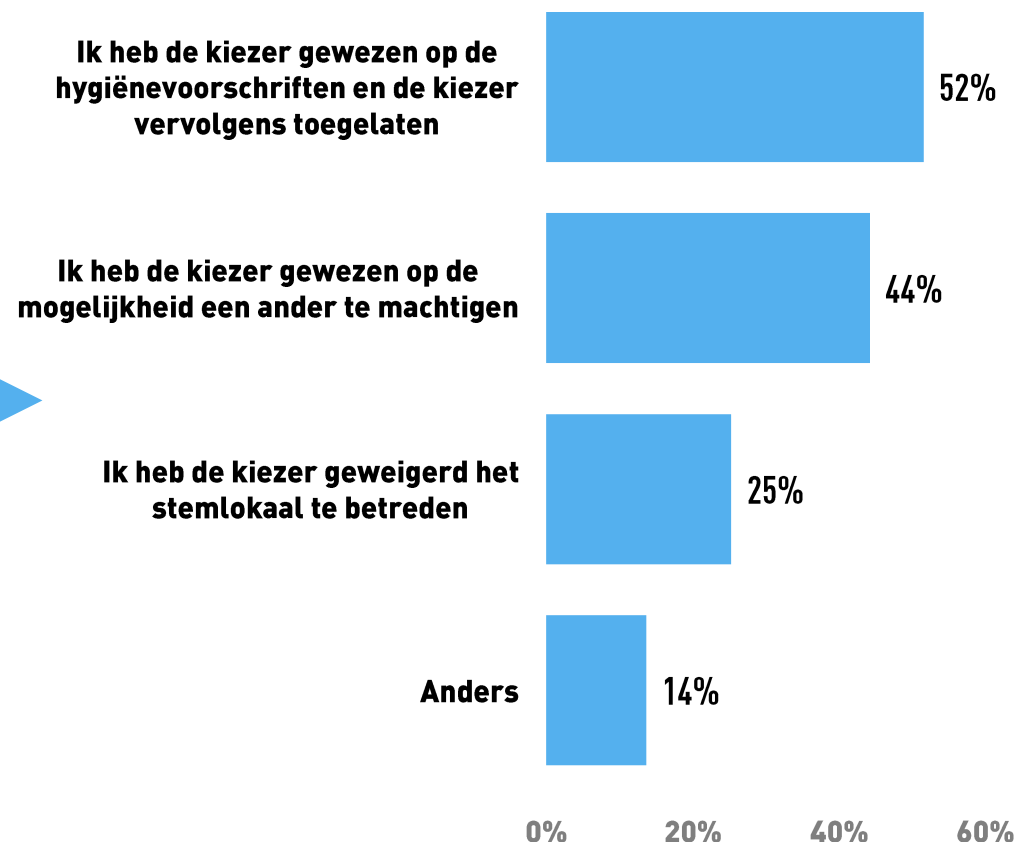
Figuur 5.4 Hebben kiezers zich bij de ingang gemeld die aangaven Covid-positief getest te zijn?

Basis: leden van overige stembureaus die taken hebben uitgevoerd bij de ingang van het stembureau (n= 18.029)

Figuur 5.5 Wat heeft u gedaan wanneer kiezers zich bij de ingang meldde die aangaven Covid-positief getest te zijn?

Basis: stembureauleden die te maken hebben gehad met kiezers die zich bij de ingang melden en aangaven Covid-positief getest te zijn (n= 95).

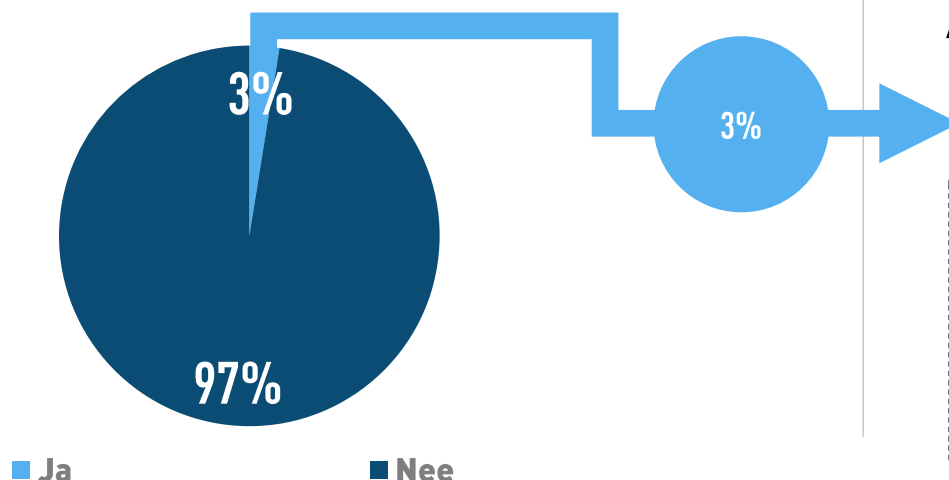
5. Ingang van het stembureau

Kiezers de toegang tot stembureau geweigerd

- > Slechts 3% van de stembureauleden die taken hebben uitgevoerd bij de ingang geeft aan dat ze bij kiezers de toegang tot het stembureau hebben geweigerd.
- > Volgens de stembureauleden die taken hebben uitgevoerd bij de ingang en kiezers de toegang hebben geweigerd is het 'niet willen desinfecteren van de handen bij het betreden van het stembureau' de meest voorkomende reden waarvoor kiezers de toegang werd geweigerd (221 maal, 1x of vaker voorgekomen).

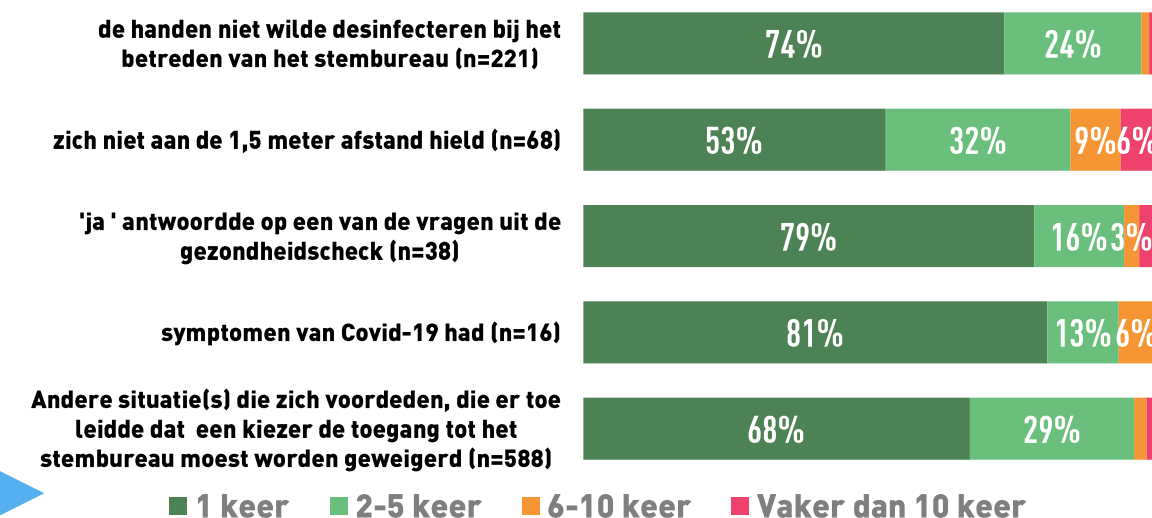
Figuur 5.6 Heeft u kiezers de toegang tot het stembureau geweigerd?

Basis: leden van overige stembureaus die taken hebben uitgevoerd bij de ingang van het stembureau (n= 28.760)

Figuur 5.7 Hoe vaak kwam(en) onderstaande situatie(s) ongeveer voor? Vink aan wat van toepassing is De kiezer werd de toegang tot het stembureau geweigerd, omdat de kiezer:

Basis: stembureauleden die kiezers de toegang tot het stembureau hebben geweigerd

Andere situaties: Geen mondkapje willen dragen en de medische verklaring niet willen tonen; Volmacht niet goed geregeld en probeerde dat ter plekke te vervalsen; Identificatie bewijs vergeten; Een stembureaulid die geen medisch mondkapje dragen, maar zijn eigen stoffen mondkapje. Daarom afscheid van hem genomen.; Dame wilde alleen met volmacht stemmen, omdat huisgenoot met klachten thuis was gekomen; Een kiezer weigerde een mondkapje te dragen. Kiezer had daarvoor niet-medische redenen (vond het onzin).; Niet willen dragen van mondkapje. Na opties te hebben gegeven kiezer toch mondkapje opgezet.

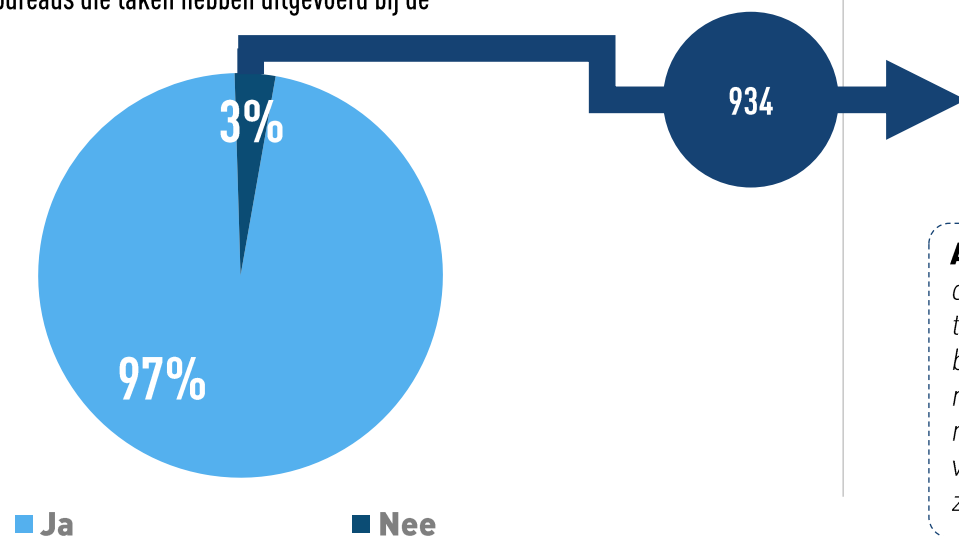
5. Ingang van het stembureau

1,5 meter afstand houden bij de ingang

- › Slechts 3% van de stembureauleden die taken hebben uitgevoerd bij de ingang geeft aan dat ze bij het uitoefenen van deze taak niet steeds 1,5 meter afstand konden aanhouden tot de kiezer die voor ze stond.
- › Het was voor de stembureauleden die taken hebben uitgevoerd bij de ingang met name niet mogelijk 1,5 meter afstand te bewaren tot de kiezer die voor ze stond, als de kiezer bij de ingang moest wachten (42%) of wanneer de kiezer het stemlokaal betrad (36%).

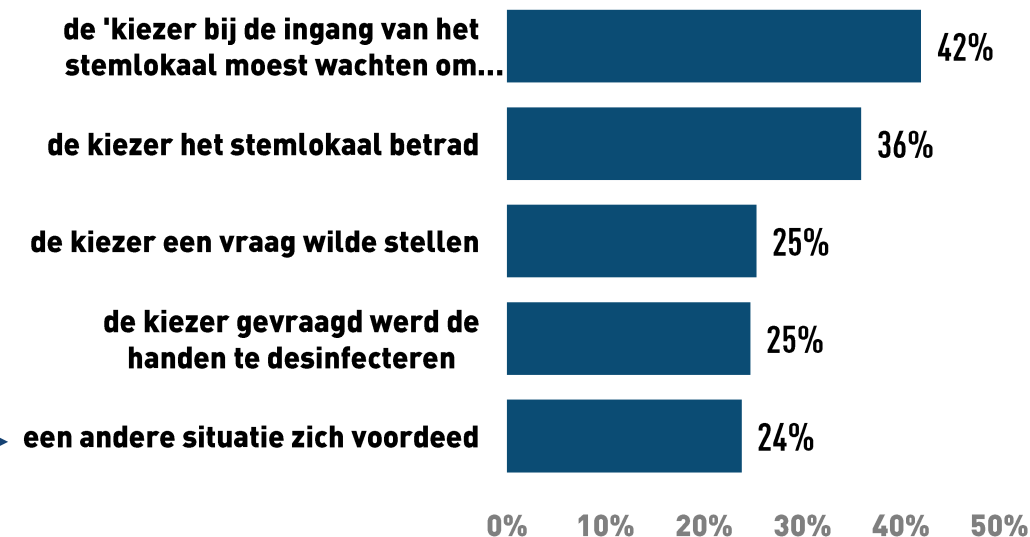
Figuur 5.8 Kon u bij de ingang steeds 1,5 meter afstand aanhouden tot de kiezer die voor u stond?

Basis: leden van overige stembureaus die taken hebben uitgevoerd bij de ingang van het stembureau (n= 28.753)

Figuur 5.9 Het was niet mogelijk om 1,5 meter afstand tot de kiezer die voor u stond aan te houden wanneer:

Basis: stembureauleden die aangeven dat 1,5 meter afstand houden tot de kiezer niet altijd mogelijk was (n= 934)

Andere situaties: Wanneer het buiten regende en de kiezers zich naar binnen wilden dringen.; Veel oudere mensen kwamen automatisch erg dichtbij wanneer ik iets tegen hen zei.; Op drukke momenten waarop tegelijkertijd een aantal mensen naar binnen en een aantal mensen naar buiten wilden. Daar stond ik dan tussen.; mindervaliden waarvoor desinfectiezuil met voetpedaal niet bruikbaar was; Loop route niet optimaal, geen afscherming zijkant tafels aan ingang kant; Hij was een virusontkenner; er waren meerdere activiteiten in het gebouw van het stembureau zat; Annemen documenten vanuit de auto bij de stemstraat.

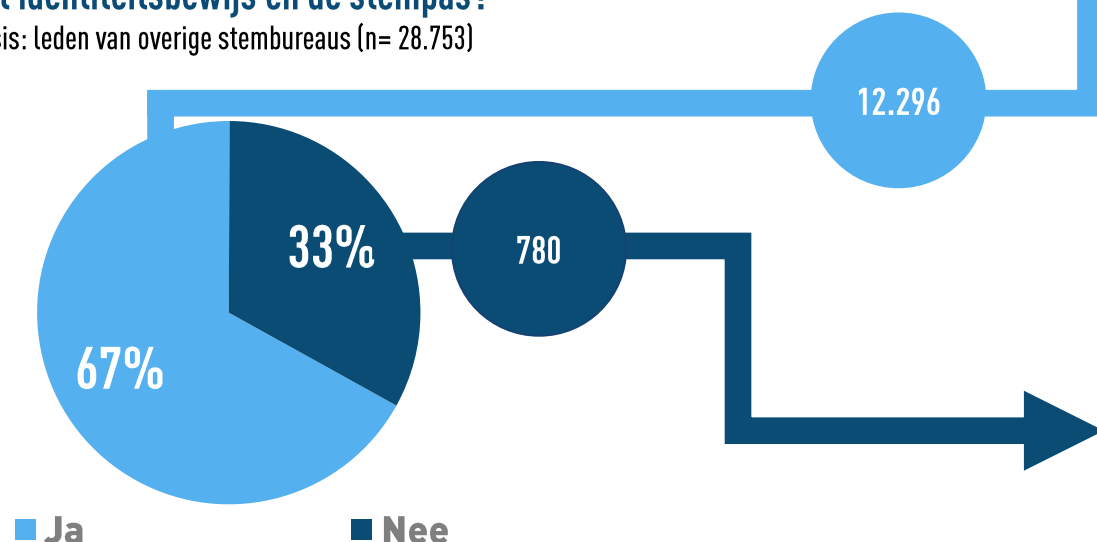
6. Controle identiteit en stempas

Controleren van de identiteit en de stempas

- › Ongeveer twee derde van de stembureauleden heeft taken uitgevoerd ter controle van de identiteit en de stempas (67%).
- › Van de stembureauleden die taken hebben uitgevoerd ter controle van de identiteit en de stempas geeft slechts 4% aan dat de aanwezigheid van het kuchscherf het vaststellen van de identiteit van de kiezers bemoeilijkt.
- › Stembureauleden die taken hebben uitgevoerd ter controle van de identiteit en de stempas Het vaststellen van de identiteit werd met name bemoeilijkt door de aanwezigheid van het kuchscherf zelf (52%), de te grote afstand (42%) en andere redenen (voornamelijk door het mondkapje, 45%).

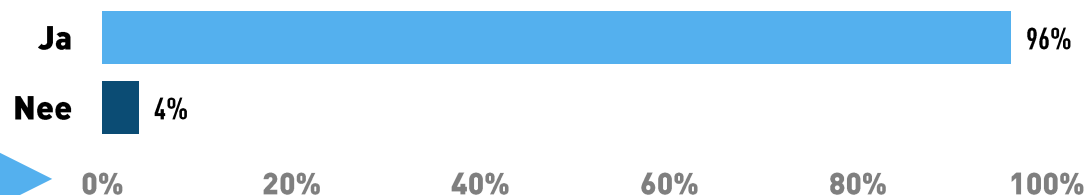
Figuur 6.1 Heeft u taken uitgevoerd met betrekking tot het controleren van het identiteitsbewijs en de stempas?

Basis: leden van overige stembureaus (n= 28.753)

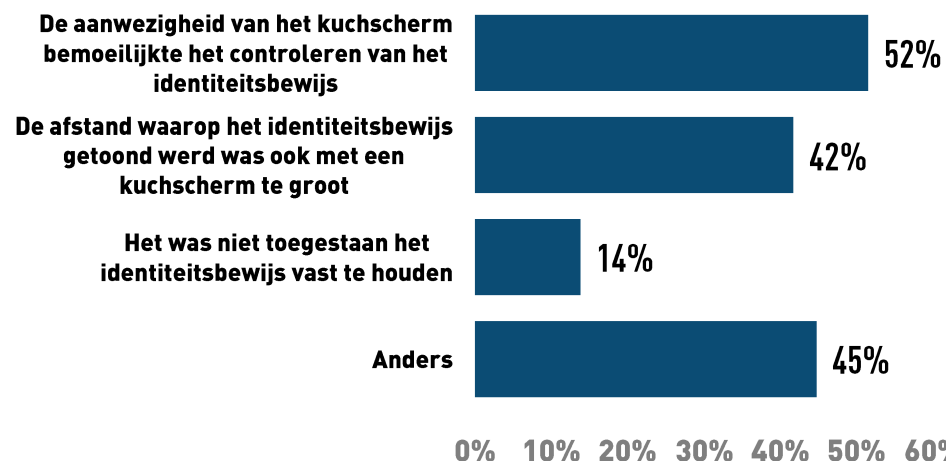
Figuur 6.2 Kon u, gelet op de aanwezigheid van het kuchscherf, de identiteit van de kiezer goed vaststellen?

Basis: leden van overige stembureaus die taken hebben uitgevoerd op het gebied van controle van de identiteit en de stempas van de stemmer (n= 19.296).

Figuur 6.3 Wat zorgde ervoor dat het vaststellen van de identiteit niet goed uitgevoerd kon worden?

Basis: leden van overige stembureaus die taken hebben uitgevoerd bij de ingang van het stembureau waarbij kiezers de instructies niet hebben opgevolgd (n=780)

Andere situaties:
 Mondkapje maakte het moeilijker; Mondkapje maakt dat je foto en persoon moeilijk kan controleren; Reflectie door het scherm; te weinig licht en glans van het kuchscherf; Te kleine letters op pasjes; Met handschoenen ID gecontroleerd.

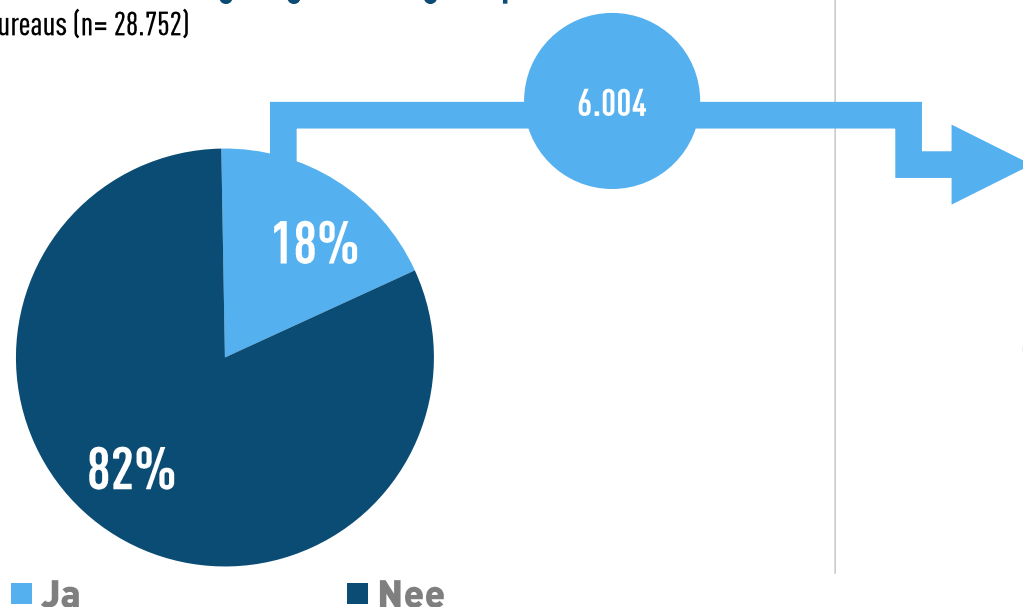
7. Aanbieden hulp aan kiezers

Hulp aangeboden aan kiezers

- › Twee van de tien stembureauleden (18%) geven aan kiezers geholpen te hebben tijdens de verkiezingsdag.
- › Negen van de tien stembureauleden die zeggen kiezers te hebben geholpen geven aan dat dat 1 keer (42%) of 2-5 keer (47%) voor is gekomen.

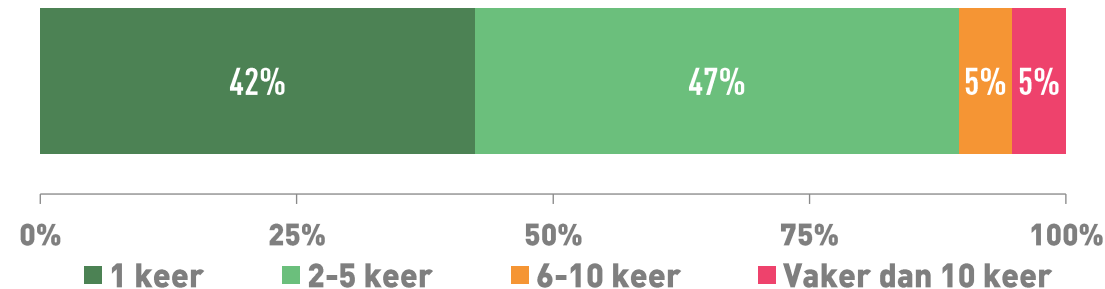
Figuur 7.1 Heeft u tijdens de verkiezingsdag kiezers geholpen?

Basis: leden van overige stembureaus (n= 28.752)

Figuur 7.2 Hoe vaak heeft u kiezers geholpen?

Basis: leden van overige stembureaus die aangeven kiezers te hebben geholpen (n= 6.004).

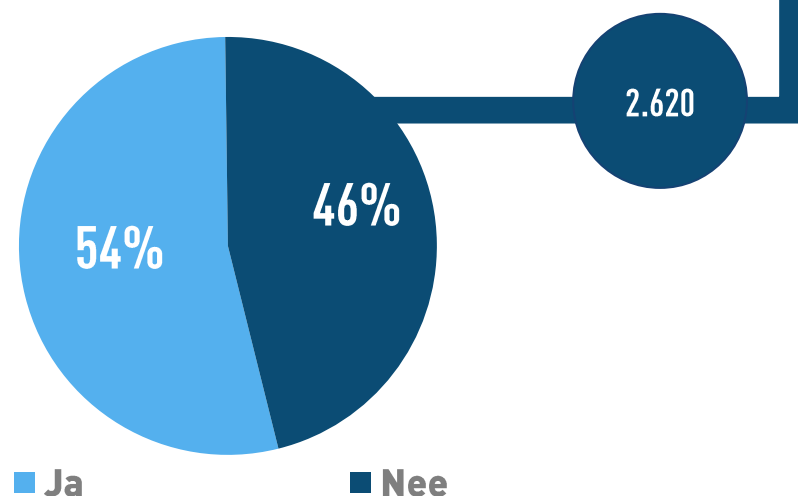
7. Aanbieden hulp aan kiezers

Gezondheidscheck afgenomen bij hulp vragende kiezer

- › Volgend de leden van de stembureaus is in iets meer dan de helft van de gevallen (54%) bij iedere kiezer die om hulp vroeg een gezondheidscheck afgenomen.
- › In de gevallen waarbij niet iedere kiezer die om hulp vroeg de gezondheidscheck is afgenomen wordt de drukte het meest genoemd als reden (30%)
- › Een op de vijf stembureauleden die kiezers hebben geholpen en die aangeven dat niet bij iedere hulp vragende kiezer een gezondheidscheck werd afgenomen (22%) geeft aan dat twijfels over de effectiviteit van de check de reden zijn dat deze niet is afgenomen bij iedereen.

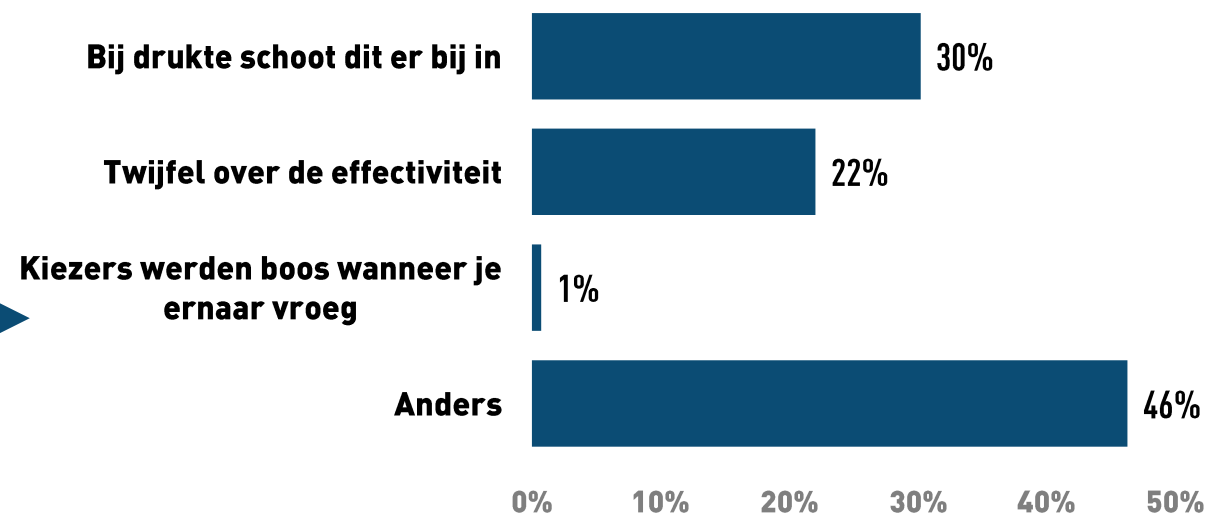
Figuur 7.3 Werd bij iedere kiezer die om hulp vroeg de gezondheidscheck afgenomen?

Basis: leden van overige stembureaus die aangeven kiezers te hebben geholpen (n= 5.624).

Figuur 7.4 Waarom werd niet bij iedere kiezer die om hulp vroeg de gezondheidscheck afgenomen?

Basis: leden van overige stembureaus die kiezers hebben geholpen en die aangeven dat niet bij iedere hulp vragende kiezer een gezondheidscheck werd afgenomen (n= 2.620).

Andere situaties: Bij de ingang werden coronaregels gecontroleerd, op de manier waarop ik kiezers aanwijzingen gaf was dat niet meer nodig; betrof vaak zeer oude mensen die gewoon hulp nodig hadden.; Beiden droegen mondkapje en desinfecteerden handen. En we probeerden afstand te houden.; Als de kiezer zich ziek voelt, zelf de verantwoordelijkheid neemt om niet te gaan stemmen; 1.5 meter afstand gehouden en mondkapje op.; Een collega vrijwilliger was de mindervalide al aan het helpen om op te staan omdat de elektrische rolstoel niet in het hokje paste. Ik schoot te hulp omdat de persoon in kwestie leek te vallen.; De hulp was alleen noodzakelijk van achter het scherm.

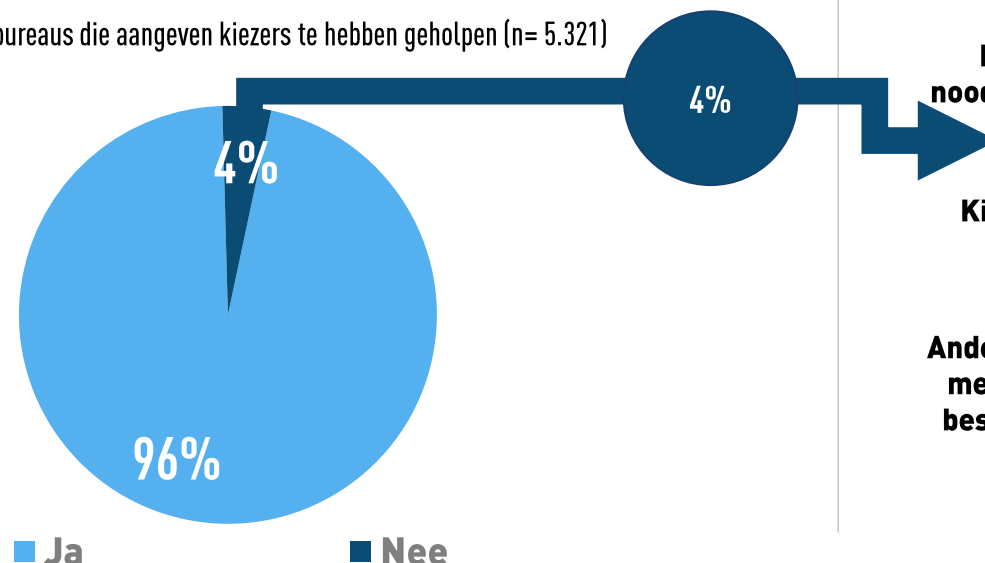
7. Aanbieden hulp aan kiezers

Gebruik gemaakt van beschermingsmiddelen bij het helpen

- › Het gebruik van beschermingsmiddelen bij het helpen van kiezers is hoog onder de stembureauleden. Minder dan één op de twintig (4%) geeft aan geen gebruik te hebben gemaakt van beschermingsmiddelen bij het helpen van kiezers.
- › Voornaamste redenen waarom geen beschermingsmiddelen werden gebruikt bij hulp aan kiezers was omdat, de kiezer zelf een mondkapje op had (134 maal, 1x of vaker) of omdat het er door drukte bij inschoot (49 maal, 1x of vaker).

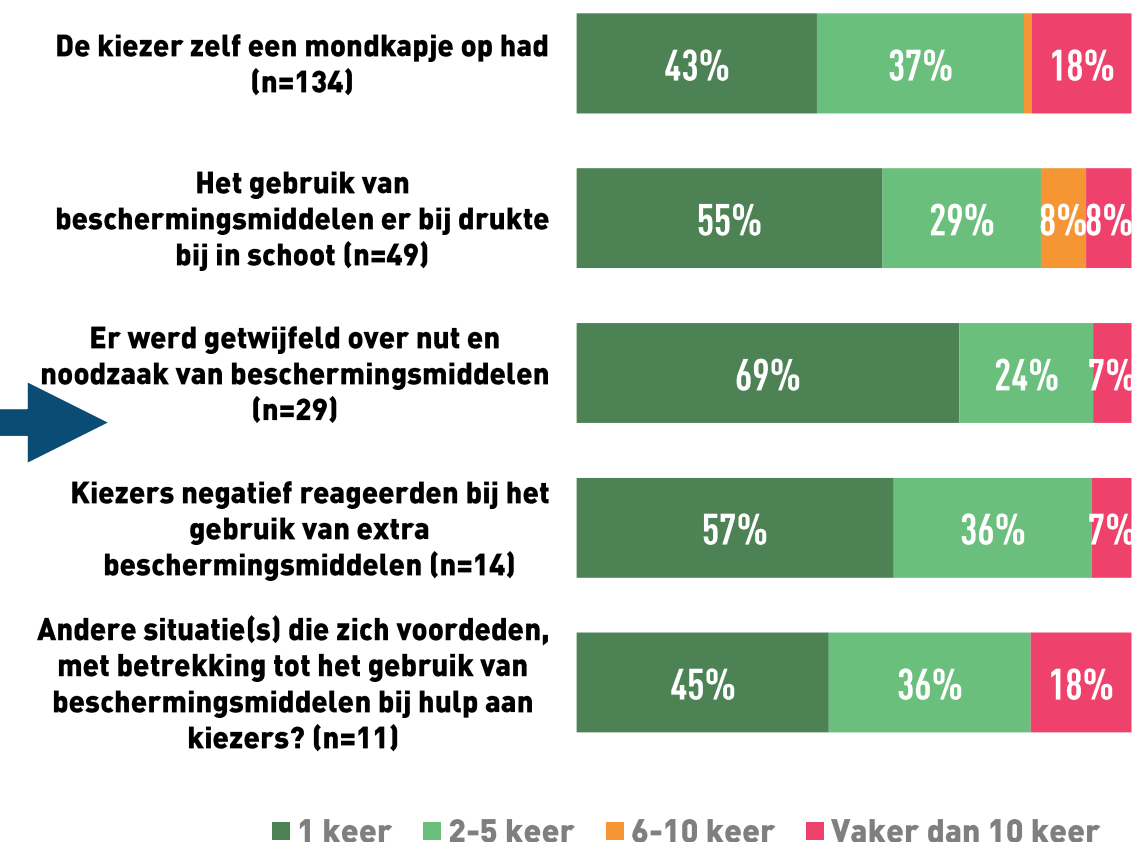
Figuur 7.5 Heeft u gebruik gemaakt van beschermingsmiddelen bij het helpen van kiezers?

Basis: Leden van overige stembureaus die aangeven kiezers te hebben geholpen (n= 5.321)

Figuur 7.6 Hoe vaak kwam(en) onderstaande situatie(s) voor? Er werden geen beschermingsmiddelen gebruikt bij hulp aan kiezers wanneer:

Basis: Leden van overige stembureaus die aangeven kiezers te hebben geholpen en geen gebruik te hebben gemaakt van beschermingsmiddelen.

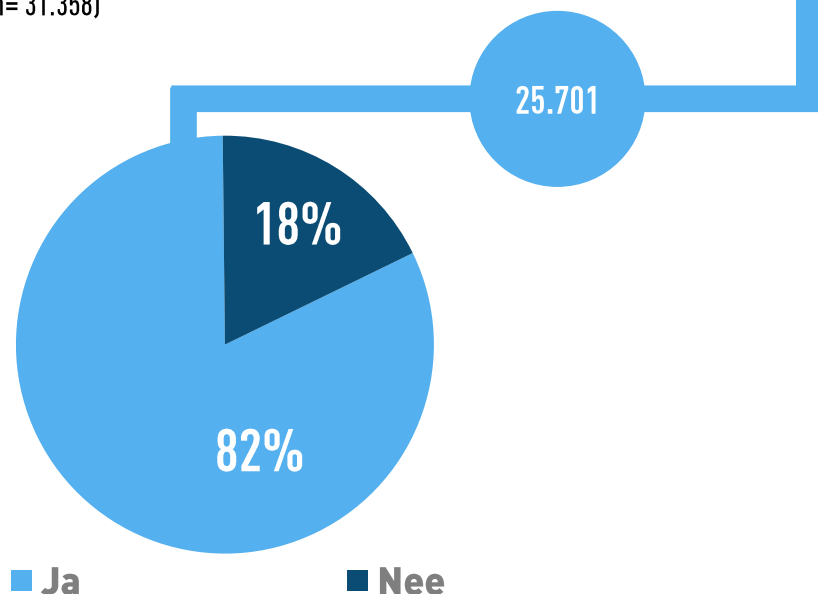
8. Tellen van de stemmen

Deelname aan tellen van de stemmen

- › Acht van de tien (82%) stembureauleden heeft deelgenomen aan het tellen van de stemmen.
- › Voor de stembureauleden die hebben deelgenomen aan het tellen lukte het in twee derde (66%) van de gevallen lukt 1,5 meter afstand aan te houden ten opzichte van andere tellers.
- › Voor de stembureauleden die hebben deelgenomen aan het tellen lukte bij het sorteren van de stembiljetten (82%), het tellen van de stembiljetten (51%) en het controleren van de telling (38%) is afstand houden het vaakst niet.

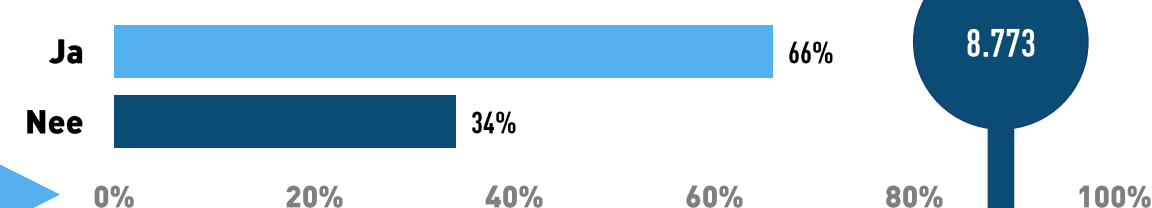
Figuur 8.1 Heeft u deelgenomen aan het tellen van de stemmen?

Basis: alle stembureausleden (n= 31.358)

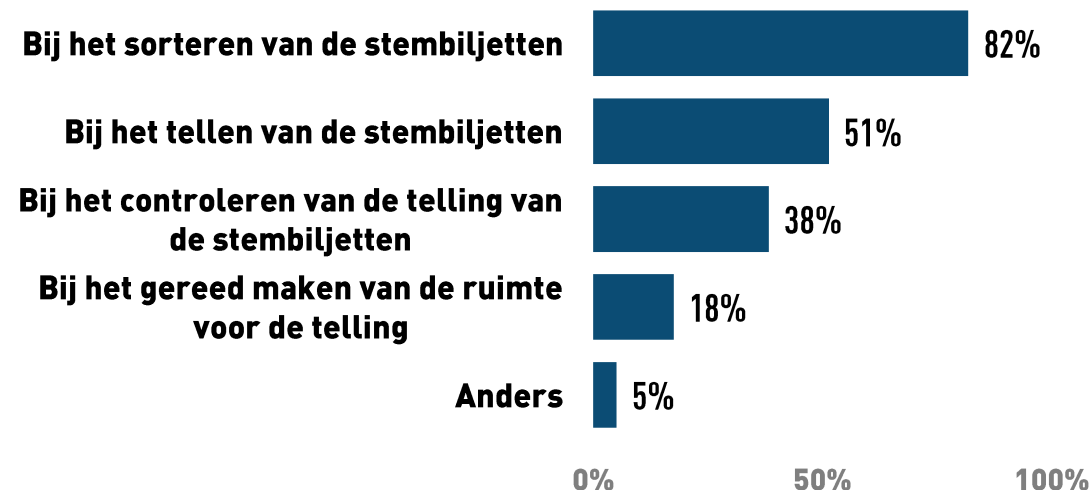
Figuur 8.2 Is het gelukt om bij het tellen 1,5 meter afstand aan te houden ten opzichte van de andere tellers?

Basis: leden van stembureaus die stemmen hebben geteld (n= 25.701).

Figuur 8.3 Wanneer is het niet gelukt om 1,5 meter afstand aan te houden ten opzichte van de andere tellers

Basis: Leden van stembureaus die stemmen hebben geteld (n=8.773)

Colofon

Markteffect B.V.

Schimmelt 46

5611 ZX

Eindhoven

www.markteffect.nl

Niels Kwint

Onderzoeksspecialist

040 239 22 90

n.kwint@markteffect.nl

Hans de Jong

Client Consultant

040 239 22 90

h.dejong@markteffect.nl

Disclaimer ©

Dit rapport is gemaakt door Markteffect B.V., exclusief ten behoeve van gebruik door de opdrachtgever(s). Dit rapport is incompleet zonder te refereren aan, en zal alleen in samenloop worden gezien met, de mondelinge toelichting verzorgd door Markteffect B.V. Dit rapport is eigendom van de opdrachtgever(s) en mag niet worden onthuld aan derden of gebruikt voor elk ander doel zonder vooraf schriftelijke toestemming van Markteffect B.V. of de opdrachtgever(s).

De informatie in dit rapport geeft de visie weer van Markteffect B.V. op basis van door middel van onderzoek gevonden feiten. Tijdens dit onderzoek heeft Markteffect B.V. vertrouwd op de accurate en volledigheid van beschikbare informatie van publieke en private bronnen gebruikt voor dit marktonderzoek. Markteffect B.V. en haar werknemers wijzen elke verantwoordelijkheid af betreffende het gebruik van deze rapportage.